

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **N. N. T.**, zastoupeného JUDr. Petrem Práglem, advokátem se sídlem Dlouhá 5, 400 01 Ústí nad Labem, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 3. 10. 2003, č. j. OAM-1756/VL-08-P17-2003, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 3. 2005, č. j. 14 Az 473/2003-19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 3. 10. 2003 neudělil žalovaný žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu; zároveň vyslovil, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalobce napadl toto rozhodnutí žalobou; tu však Krajský soud v Ústí nad Labem zamítl rozsudkem ze dne 18. 3. 2005. V řízení před správním orgánem neshledal žádné vady a přisvědčil žalovanému i v právním posouzení věci: žalobce totiž opustil vlast z ekonomických a sociálních důvodů (po smrti otce se o něj neměl kdo starat, vyjma tety, kterou již žalobce nechtěl obtěžovat) a do azylového řízení v České republice vstoupil ve snaze legalizovat svůj zdejší pobyt, neboť neměl žádné doklady. Tvzení, která žalobce

poprvé uvedl až v žalobě – tedy to, že žalobcův otec byl mučen a bit policisty ve vazební věznici z politických důvodů a že sám žalobce byl při výslechu bit, protože podporoval otce - považoval krajský soud za účelová.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce včas kasační stížnost. Namítl jednak vady řízení před žalovaným správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního] spočívající v tom, že žalovaný nezjistil skutečný stav věci. Žalobce neovládá český jazyk, a tak neporozuměl azylovému řízení. Mohlo se tak stát, že jeho prvotní výpověď byla postavena pouze na ekonomických důvodech; o dalších důvodech svědčících o pronásledování a diskriminaci se žalobce zmínil až později. Dále má žalobce za to, že soud se nezabýval jím tvrzenými subjektivními skutečnostmi v celé šíři; žalobce přitom upozorňoval soud na to, že v České republice hledá svou matku. Žalobce si nevzpomíná ani na to, že vyslovil souhlas s jednáním bez své přítomnosti; předvolání k jednání přitom neobdržel. Konečně žalobce zdůraznil, že své subjektivní právo na udělení azylu odvozuje právě z pronásledování a diskriminace v zemi původu, kde nejsou lidská práva dodržována obecně, a protože se žalobce postavil kriticky proti tomuto systému, s kterým se nemůže vnitřně ztotožnit, vystavuje se tak objektivně tlaku ze strany tamních úřadů v případě návratu. Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem požádal o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Poukázal na povinnost žadatele o azyl uvést v průběhu správního řízení veškeré důvody, které jej vedly k podání žádosti o azyl; uvedl přitom, že žalobce absolvoval pohovor, s protokolem o něm souhlasil a nežádal doplnění ani změny.

Kasační stížnost není důvodná; k některým tvrzením v ní obsaženým krom toho Nejvyšší správní soud nepřihlížel.

Tvrzení o obecném nedodržování lidských práv ve Vietnamu, z něhož pramení i diskriminace a pronásledování samotného žalobce, o žalobcově kritickém postoji k systému a o následném tlaku úřadů po případném návratu žalobce do země se poprvé objevují až v kasační stížnosti: v řízení před krajským soudem (a ostatně ani ve správním řízení) se žalobce nezmínil o úrovni dodržování lidských práv ve Vietnamu, o činnosti tamních úřadů ani o svých kritických postojích k režimu. K těmto tvrzením, resp. v nich uváděným skutečnostem, proto Nejvyšší správní soud nepřihlížel (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitce nesprávného zjištění skutkového stavu, podle níž žalobce pro neznalost českého jazyka neporozuměl azylovému řízení, a proto uvedl důležité skutečnosti o svém pronásledování až „později“. U žadatelů o azyl se předpokládá, že český jazyk neovládají; aby proto nebyli zkráceni na svých právech, stanoví zákon o azylu, že účastníci azylového řízení mají právo jednat v tomto řízení v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém jsou schopni se dorozumět, a za tím účelem jim Ministerstvo vnitra poskytuje bezplatně tlumočnicka na celou dobu řízení (§ 22 odst. 1 zákona o azylu). Tomuto zákonnému požadavku žalovaný dostal i v žalobcově případě. Jelikož žalobce ovládá pouze vietnamský jazyk, byl při zahájení řízení poučen v tomto jazyce o azylovém řízení; vlastním podpisem stvrdil, že poučení rozuměl. Při vyplňování žalobcovy žádosti o udělení azylu byl přítomen tlumočnicka do vietnamského jazyka; před započatím pohovoru podle § 23 zákona o azylu pak žalobce vyslovil souhlas s tím, aby byl pohovor veden

ve vietnamštině, a souhlasil i s osobou tlumočníka. Při pohovoru měl žalobce možnost nejen odpovídat na otázky pracovníka žalovaného, ale též se ke své věci samostatně vyjádřit; této možnosti ovšem nevyužil. Po sepsání protokolu o pohovoru byl žalobce seznámen s každou jeho stranou a svým podpisem stvrdil, že souhlasí s jeho obsahem a nežádá doplnění. Je tedy patrné, že neznalost češtiny nemohla být žalobci na újmu: bylo s ním totiž jednáno pouze v jeho mateřštině.

Pokud pak žalobce namítá obecněji, že neporozuměl azylovému řízení, nelze to přičítat k tíži správního orgánu. Otázky při pohovoru byly formulovány jasně a jednoznačně (*Z jakých důvodů jste odjel z vlasti?, Proč jste se rozhodl k Vašemu odjezdu v roce 2002 a nežil jste nadále ve vlasti?, Co bylo bezprostřední příčinou, která Vás vedla k opuštění vlasti?, Uveďte důvody, které Vás vedly k odchodu z vlasti, Popsal jste všechny potíže, které jste měl v zemi původu?* a poté, co žalobce jako důvody výslovně uvedl ekonomické potíže a přání hledat v České republice matku, *Kromě výše uvedených ekonomických problémů, které jste dnes uvedl, jste měl ve Vietnamu ještě nějaké jiné problémy?*) a žalobce na ně odpovídal přímým a jednoznačným způsobem, který nevyvolával pochybnosti o pravdivosti a úplnosti jeho sdělení. Správnímu orgánu nelze vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu, pokud se žalobce k onomu „pozdějšímu“ odkrytí skutečných důvodů odchodu z Vietnamu (věznění a mučení žalobcova otce, bití žalobce samotného, a to vše ze strany policistů) odhodlal až v žalobě. Soud posuzuje správní rozhodnutí podle skutkového a právního stavu ke dni jeho vydání; správní orgán při dovozování závěrů ze zjištěného skutkového stavu nepochybil, protože nemohl předjímat, že žalobce učiní obsahem své žaloby skutečnosti zcela odlišné od těch, o nichž vypovídal ve správním řízení.

Žalobce dále vytkl krajskému soudu, že se v dostatečné šíři nezabýval jím uváděnými subjektivními skutečnostmi, zejména tím, že v ČR hledá svou matku. Není zcela jasné, zda žalobce oněmi subjektivními skutečnostmi míní – kromě zmínky o matce – též věznění, mučení a bití, jak je popsal v žalobě; i pokud by tomu tak bylo, krajský soud nepochybil, pokud tyto skutečnosti dopodrobna nerozebíral, a to z důvodů výše uvedených – tj. pro naprostou překvapivost a novost těchto informací v řízení před soudem. Popisované útrapy nijak nesouvisely s žalobcovým příběhem, jak vyplynul ze správního řízení; proto se krajský soud správně omezil jen na stručné konstatování v tomto smyslu. Co se pak týče skutečnosti, že žalobce hledá v ČR svou matku, krajský soud se o ní v skutku nezmínil; ani to však není odůvodnění jeho rozhodnutí na závadu. Žalobce konkretizoval své žalobní důvody právě popisem zmiňovaných násilností; hovořil-li v žalobě o matce, bylo to spíše dokreslením jeho současné situace (*nyň žiji společně se svou matkou na území ČR, a doufám, že MV ČR – OAMP posuzuje pečlivě mou žádost, abych mohl zůstat se svou matkou na území ČR*) než samostatný důvod pro udělení azylu: ten žalobce spatřoval v pronásledování ze strany policistů, a tímto tvrzením se krajský soud zabýval úměrně jeho věrohodnosti.

Konečně si žalobce – jak uvádí – nevzpomíná, že by dal souhlas s rozhodováním bez nařízení jednání; krajský soud přesto rozhodl a žalobce k jednání nepředvolal. To, že si žalobce nevzpomíná, mu vyvrátit nelze; pro právní závěr soudu však nejsou určující žalobcovy subjektivní pocity, nýbrž skutečnosti objektivně zachycené ve spisu. V něm je pak na čísle listu 15 doloženo, že žalobci byl dne 19. 2. 2004 zaslán stejnopis vyjádření žalovaného společně s poučením o možnosti namítat podjatost soudce a o tom, že soud může rozhodnout i bez nařízení jednání, pokud to účastníci shodně navrhnou

nebo s tím souhlasí. Souhlas je přitom podle § 51 odst. 1 s. ř. s. dán i tehdy, pokud se účastníci nevyjádří do dvou týdnů od doručení písemnosti obsahující tuto informaci.

Žalobce převzal zásilku do vlastních rukou dne 26. 2. 2004; ve lhůtě dvou týdnů, tedy do 11. 3. 2004, mohl vyjádřit svůj nesouhlas s rozhodováním bez nařízení jednání, neučinil tak však. Protože ani žalovaný neměl proti takovému postupu námitky, krajský soud mohl rozhodnout bez nařízení jednání, což také udělal. Jeho postup byl v souladu se zákonem a žalobcova námitka v tomto směru neobstojí.

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2006

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu